

***Právo na informace o
životním prostředí***

JUDr. Jana Tkáčiková,
PhD.

Ústavní základy práva na informace o životním prostředí

- Čl. 17 LZPS – právo na informace
  - kategorie politických práv
  - právo jedince erga omnes
  - subjektivní právo inter partes
  - přímo vykonatelné (a contrario čl. 41 odst. 1 LZPS)
  - Čl. 17 odst. 5 LZPS „povinnost orgánů veřejné moci odpovídající subjektivnímu právu jedince na informace“ – pasivní i aktivní
  - Čl. 17 odst. 4 LZPS „ústavní omezení práva na informace“ – materiální a formální podmínky

Ústavní základy práva na informace o životním prostředí

- Čl. 35 odst. 2 LZPS „právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů“
  - Zvláštní ustanovení vůči čl. 17 LZPS
  - Čl. 41 odst. 1 LZPS „vykonatelnost v mezích zákonů, které provádějí“

Prameny právní úpravy

- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- Směrnice 2003/4/ES o veřejném přístupu k informacím o životním prostředí
- Aarhuská úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (č. 124/2004 Sb.m.s.)
- Zvláštní zákony, např.:
  - 101/2000 (osobní údaje)
  - 89/1995 (statistické údaje)
  - 239/2000 (mimořádné události)
  - 59/2006 (závažné havárie)

106 vs. 123

- Vztah obecného a zvláštního s těmito zásadními rozdíly:
- Okruh povinných subjektů
- Lhůty
- Důvody pro odepření informace
- Procesní instituty
- Pravidla pro stanovení úhrady

123 vs. SŘ a SŘS

- Subsidiarita SŘ v řízení o vydání negativního rozhodnutí a při počítání lhůt
- Ochrana při odepření v rámci správního soudnictví, příp. ústavního soudnictví

123 vs. Zvláštní právní předpisy

- Minimální standard informací o ŽP - rozsah informací stanovených InfŽP nelze omezit
- Problém „lex posterior specialis derogat legi priori generali“

Informace

- Informace o životním prostředí – příkladný široký výčet v § 2
- Ostatní informace podle InfZ
- **?co je a co není informace o životním prostředí?**
- *"Člověk součástí životního prostředí tedy není a informaci o jeho zdraví nelze požadovat ani na základě § 2 písm. a) bod 3. zákona č. 123/1998 Sb. (o právu na informace o životním prostředí) ve znění pozdějších předpisů."* ze S tímto zdůvodněním hlavní hygienik odmítl zpřístupnit studii, která prokazuje, že v krvi obyvatel žijících v okolí Spolany, a.s. je zvýšené množství dioxinových látek.

Povinný subjekt

- Osoby povinné poskytovat informace
    - 1) Správní úřady a jiné organizační složky státu (nikoliv orgány moci zákonodárné) a orgány územních samosprávných celků (v samostatné i přenesené působnosti)
    - 2) Právnícké a fyzické osoby vykonávající na základě zvláštní právních předpisů v oblasti veřejné správy působnost vztahující se přímo nebo nepřímo k životnímu prostředí
    - 3) Právnícké osoby založené, zřízené, řízené nebo pověřené subjekty výše uvedenými, jakož i fyzické osoby pověřené těmito subjekty poskytující služby, které ovlivňují stav ŽP a jeho složek, a to na základě právních předpisů nebo dohody
- + osoby, o kterých tak stanoví zvláštní zákon § 11

Zpřístupňování informací

- Na žádost - poskytování informací jakoukoliv technicky proveditelnou formou jednotlivým osobám
- Aktivní – poskytování informací neurčenému okruhu subjektů bez nutnosti žádat
- Osvěta, vzdělávání a výchova veřejnosti

Na žádost

- Žadatel – právnická n. fyzická osoba nadaná právní subjektivitou bez dalšího rozlišování Technicky proveditelná forma
- Bez nutnosti odůvodnění
- Náležitosti: KDO a CO
- V zásadě neformální a operativní zpřístupňování informací

Možnosti vyřízení žádosti

- Nesrozumitelná nebo příliš obecná žádost → výzva k doplnění
- Nepříslušný povinný subjekt → sdělení této skutečnosti žadateli, příp. postoupení žádosti příslušnému subjektu
- Již zveřejněná informace → sdělení údajů umožňující vyhledání a získání požadované informace
- Zpřístupnění požadované informace v celém rozsahu

Možnosti vyřízení žádosti

- Nevyhovění žádosti v celém nebo částečném rozsahu → rozhodnutí o odepření zpřístupnění informace
- Nečinnost povinného subjektu → fikce rozhodnutí o odepření zpřístupnění informace

Omezení přístupu k informacím

- Ochrana oprávněných zájmů státu a právnických a fyzických osob
  - Důvody v § 8 ZInfŽP (s odkazem na čl. 17 odst. 4 LZPS)
  - Obligatorní důvody (odst. 1)
  - Nesprávná transpozice směrnice InfŽP
- „Důvody pro odepření je nutné vykládat restriktivním způsobem“
- „U konkrétního případu nutnost brát v úvahu prospěšnost zveřejnění z hlediska veřejného zájmu“
- „V každém konkrétním případě povinnost zvažovat veřejný zájem, kterému slouží zveřejnění, proti zájmu, kterému slouží odmítnutí“
- Fakultativní důvody (odst. 2 a 3)

Důvody pro odepření (odst. 1)

- Utajované informace (z.č. 412/2005 Sb.)
- Osobní údaje (z.č. 101/2000 Sb.) vs. § 8 odst. 5
- Individuální údaje (z.č. 89/1995 Sb.)
- Ochrana osobnosti (§ 11 OZ) vs. § 8 odst. 5
- Ochrana duševního vlastnictví (z.č. 121/2000 Sb.)
- Obchodní tajemství (§ 17 OBZ) vs. § 8 odst. 4 a 9

Důvody pro odepření (odst. 2)

- Informace od osoby, která k předání nebyla povinna a nedala písemný souhlas ke zpřístupnění
- Nepříznivý vliv na ochranu ŽP v případě zpřístupnění
- Informace z přípravných řízení, o neukončených řízeních, o nepravomocných rozhodnutích
- Anonymní žádost nebo přes výzvu nedoplněná žádost

Důvody pro odepření (odst. 3)

- dosud nezpracované nebo nevyhodnocené údaje
- zjevně provokativně nebo obstrukčně formulovaná žádost
- žadatel již má požadovanou informaci prokazatelně k dispozici
- vnitřní pokyny povinného subjektu, které se vztahují výhradně k jeho vnitřnímu chodu

Úhrady za zpřístupnění informací

- Povinné subjekty jsou v souvislosti se zpřístupňováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli.
- Veřejně přístupný sazebník

Aktivní zpřístupňování informací

- Vlastní ediční a publikační činnost
- Dálkově přístupné elektronické databáze informací vztahující se k působnosti povinných subjektů – příkladný výčet § 10a odst. 5
- Integrovaný registr znečištění (z.č. 25/2008 Sb.)
- Zpráva o stavu životního prostředí (schvaluje vláda, projednává Parlament)

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

- MŽP – Státní program environmentálního vzdělávání
- MŠMT – pedagogické dokumenty a vzdělávání pedagogů
- Kraje v samostatné působnosti – krajské koncepce
- Ústřední správní úřady
- Obce v samostatné působnosti